אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא א"ל אין דתניא רבי חייא אומר דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו ואמאי הא דם נדה הוא אלמא בקפידא תליא מילתא ה"נ בקפידא תליא מילתא *תנן התם חרסין שנשתמש בהן זב שבלעו משקין ונפלו לאויר התנור והוסק התנור התנור טמא שסוף משקה לצאת אמר ר"ל לא שנו אלא משקין קלים אבל משקין חמורין טמא אע"פ שלא הוסק התנור רבי יוחנן אמר אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין אם הוסק התנור אין אי לא לא איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש הטבילו ועשה על גביו טהרות והעביר עליו ז' סמנין ולא עבר הרי זה צבע וטהרותיו טהורות ואין צריך להטביל אמר ליה הנח לכתמים דרבנן והתני רבי חייא דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו אמר ליה רבי לא שנה רבי חייא מנא ליה איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש *רביעית דם שנבלע בבית הבית טמא ואמרי לה הבית טהור ולא פליגי הא בכלים דמעיקרא הא בכלים דבסוף *נבלעה בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן איתיביה ר"ל לרבי יוחנן *כל הבלוע שאינו יכול לצאת טהור הא יכול לצאת טמא ואף ע"ג דלא נפיק *א"ר פפא כל היכא דאין יכול לצאת ולא הקפיד עליו דברי הכל טהור יכול לצאת והקפיד עליו דברי הכל טמא כי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו מר סבר כיון דיכול לצאת אף על גב דלא הקפיד עליו ומר סבר אע"ג דיכול לצאת

אם

מידי בקפידא תליא מילתא. בתמיה. כיון דטהרות שבינתיים טהורות אלמא לאו דם הוא אמרת משום קפידא אמאי טמאות: דם הנדה ודאי. כגון מה שקנחה בעדין דם אף על גב דודאי דם הוא: מעביר עליו ז' סממנין ומבטלו. ואפילו לא עבר הרי הוא בטל וטהור הוא הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת הסממנין מדאזל לה מוחלה: חרסין. כגון עביט של מי רגלים של זב ושל זבה: שסוף משקה לצאת. כלומר דרך משקה לצאת ע"י ליבון האור וכיון שהיו חרסין אלו בתנור בשעת היסקו יצאו המשקין וטמאו תנור מאוירו: לא שנו. הא דקתני הוסק אין לא הוסק לא דכל זמן שהן נבלעין בחרסין אין מטמאין את אויר התנור אלא משקין קלין שאינן אב הטומאה כגון דמעת עינו ודם מגפתו או מי רגלים דטמא מת או טמא שרץ דאפילו כשהוסק ויצאו והיו כאן ממש באויר התנור לא טמאוהו אלא מדרבנן דאין משקה מטמא כלי אלא ממשקה אב הטומאה: אבל משקין חמורין. כגון מי רגלים של זב ושל זבה שריבה בהן הכתוב מעיינות לטמא אדם וכלים: טמא. התנור אפילו לא הוסק כיון דיכולין לצאת ע"י היסק לאו טומאה בלועה היא ומטמאה: אי לא לא. דהוה ליה טומאה בלועה בחרסין וטומאה בלועה לא מטמיא כדאמר בבהמה המקשה (חולין עא.): טהרותיו טהורות. אי אמרת בשלמא בלוע שאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק טהור משום הכי תלינן לקולא ואמרינן צבע הוא וטהור משום דאי נמי דם הוא כיון דנבלע כל כך דאין הסממנין יכולין להעבירו ואף על פי שיכול לצאת על ידי צפון טהור אלא לדידך דאמרת הואיל ויכולין לצאת על ידי היסק כי לא יצאו נמי טמאין הכא היכי תלינן לקולא לאכול תרומה עליה דדלמא דם הוא: אמר ליה הנח לכתמים. דעיקר תחלת גזרתן אינה אלא מדרבנן הילכך מקילינן דמדאורייתא עד שתרגיש בבשרה: מעביר עליו כו'. והא הכא דודאי דם הוא מטהרינן ליה משום דנבלע כל כך ואע"פ שיכול לצאת ע"י צפון: אמר לו זו אינה משנה. ומשובשת היא הואיל ורבי לא שנאה במשנתינו שסידר את המשנה: ר' חייא. תלמידו מנין לו: רביעית דם. של מת מטמא באהל: הבית טמא. כלי הבית טמאין באהל: בכלים דמעיקרא. שהיו שם קודם שנבלעה טמאים שנטמאו באהל: והא בכלים דלבסוף. שבאו לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע טהורים דהו לא מטמיא: ואם לאו טהורה. ואע"ג דרביעית שלמה נבלעת בו. אלמא בלוע שאינו יכול לצאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י צפון נפקא כולה וקתני טהורה: דם תבוסה. הלכך רביעית דמקילין בה לא בבאה ממש מן המת אלא ברביעית דם תבוסה שהוא ספק ואפי' לא נבלעה אין לה טומאה ודאית כדתניא בפ' בתרא (לקמן דף עא.) איזהו דם תבוסה הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ספק יצא רובו מחיים ספק יצא רובו לאחר מיתה וטמא: כיון דיכול לצאת כו'. והני חרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוציא כל מה שבתוכן טמאין כל זמן שלא יצא הואיל ויכול לצאת על ידי היסק:

אם

אמר רבי אבא מידי בקפידא תליא מילתא. דכיון דלא עבר כראשונה נתבטל כבגד וכי עבר נמי בשניה לא עמא הבגד בילייאתו לתוך לפי שנתבטל כמי תכבוסת וא"ת ולר' אבא תקשה אמאי נקט במתניתין הרי זה צבע אפילו דם (נדה) ודאי טהור אף למפרע דכיון דלא עבר איגלאי מילתא למפרע שנתבטל כבגד אלא ודאי בקפידא תליא מילתא וי"ל דלא איגלאי מילתא למפרע שלא היה ראוי לעבור מתחלה ע"י שלא עבר עתה שהרי כל שעה הוא מתייבש יותר ויותר ומעיקרא שמא היה ראוי לעבור אי נמי היה סבור כריש לקיש דמטמא טומאה בלועה לכך אצטריך למימר ה"ז צבע: **אלמא** בקפידא תליא מילתא. וא"ת אם כן מה צורך בהעברת סמנים כיון דמבטל בלבו סגי וי"ל דבטלה דעתו אצל כל אדם אם יבטלנו בלא שבעה סממנים: **הנח** לכתמים דרבנן. מיהו כיון דרגילות לבא כתם מגופה לא מקילינן אי לאו משום דאיכא למתלי בצבע (א) כדפירש במתניתין ולא דמי לדם תבוסה דלקמן דמקילינן משום דהוי מדרבנן אי נמי כדי לטהר אפילו למפרע נקט הרי זה צבע או שמא מתחלה שלא נתייבש כל כך היה יכול לצאת: **רבי** חייא מנא ליה. וא"ת אם כן לעולם לא ניתיב תיובתא מברייתא דמתני בי ר' חייא ובי רבי אושעיא וי"ל דבכולהו איכא למימר כדאמר אילפא בתענית (דף כא.) ובכתובות (דף סט:) כל דלאמר מילתא דבי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתני' כו' והך הוה פשיטא ליה לר"ל דלא רמיזא במתניתין ועוד דסברא הוא מדנקט מתניתין כתם ולא דם נדה שמע מינה דדם נדה ודאי לא מצי לבטל ולית ליה מידק בין להבא בין למפרע: **אם** מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם. פרש"י בהגוזל (ב"ק קא:) שיתנו מים במדה ואם כשיסחטו לתוך ימצאו רביעית יותר א"כ ודאי היה בו רביעית דם וקשה דאפילו לא ימצאו רביעית יותר מ"מ יכול להיות שהיה בו רביעית שהרי הכסות בלועה גם מן המים וגם מן הדם שאין הכל יכול לצאת ונראה כדתניא בתוספתא דאהלות (פ"ד) רביעית דם שנבלע בכסות כיצד משערין אותו מביא מים במדה ומכבס ומביא מים אחרים ונותן בתוכו רביעית דם ואם היה שוה מראיהן טמאה שאם כן גם מן הבגד יצא רביעית דם שהרי גם מן המים ומן הדם נשארו בבגד ולא יהיה מראהו שוה אם לא היה בו רביעית דם מתחלה ואם תאמר ומה צריך מדה למים הראשונים לא היה צריך אלא שיתן מים במדה שיצא מן הבגד פחות רביעית ויתן רביעית דם לתוכו ואם ישוה מראיהן טמא וכ"ת שלא הזכיר מדה ראשונה אלא לתת מן השניה כמדתה הלא על כרחך אינו צריך מן השניים כשיעור שבלעה כסות מן הראשונים ויש לומר דמשום הכי נקט מדה בראשונה שאם ימצא רביעית יותר א"צ לחזור ולמדוד ולהביא מים שניים כדפרש"י: **ואם** לאו טהורה. אע"ג דכל הרביעית נבלע בבגד וא"ת משעה שנפל עליה יהא נטמא הכסות וי"ל דמיירי דקודם שנפל רביעית נבלע בכסות מה שאינו יכול לצאת ע"י סחט כבוס ונתבטל בבגד ולא היה (ב) רביעית שלם מעולם: **מקולי** רביעיות שנו כאן. תימה דבהגוזל קמא (ב"ק דף קא.) פריך הא בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק אלמא חזותא מילתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד כו' ומשני מקולי רביעיות שנו כאן והא הך שינויא לא הוי אלא לר"ל א"כ תקשה לר' יוחנן וי"ל דלר' יוחנן לא קשה מידי טומאה לערלה דגבי טומאה משום קפידא וכיון דאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק בטל דטומאה בלועה לא מטמיא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזותא ולא מבטל ליה והתם משני שינויא דמהני לר"ל וה"ק אפילו לפי דבריך שאתה מדמה טומאה לאיסור לא קשה דדם תבוסה דרבנן: **הא** יכול לצאת טמא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי פירושו כל הבלוע שאינו יכול לצאת על ידי כבוס תכבוסת טהור אע"ג דיכול לצאת על ידי הדחק בצפון הא יכול לצאת ע"י כבוס תכבוסת טמא דהא הך דכל הבלוע סיפא דהך דלעיל שנבלע בכסות והאי בכבוס תכבוסת אוקמינן ופריקנא ואם לאו טהורה אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק בצפון ואדרבה קשיא לריש לקיש ויש לומר דהך דכל הבלוע משמע שאינו יכול לצאת כלל דכתמא קתני ואפילו הכי קיימא שפיר ארישא

דה"פ

לא א מיי' פ"ד מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה יא:

רש"פ

לב ב ג מיי' פ"ד מהל' כלים הלכה [illegible]:

לג ד ה מיי' פ"ד מהל' טומאת מת הלכה [illegible]:

לד ו מיי' שם הלכה [illegible]:

לה ח מיי' פ"ד מהל' כלים הלכה [illegible]:

◆

תוספי הרא"ש

ר' לא שנאה ר' חייא מנין לו. תימה וכי מילתא דתמיה היא אי ר' חייא תוסף לפרש מה שלא פי' ר'. וי"ל דמשמע ליה לר"ל דר' חייא פליג אדר' משום דקתני מתניתין כתם דמשמע דוקא בכתמים משום דכתמים מדרבנן אבל דם נדה לא מצי ליה ביטול. ועוד אפי' לא פליג כל ברייתא דלית לה רמז ממשנה לא מותבינן מינה תיובתא כדאמרינן בסוף מציאת האשה גבי אילפא תלא נפשיה באסקריא ואמר כל דבעי ליה מתניתא דתני בי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתניתין מבענא בימא: אם מתכבסת ויוצאת ממנה רביעית דם טמאה. בפרק הגזל קמא פרש"י דמשערינן אם יש במים שנתכבסו בו רביעית יותר לאחר תכבוסת מקודם תכבוסת ואי אפשר לצמצם שיעור זה יותר בענין זה שהרי נשתייר בבגד מן המים ובס' ר' דתוספתא דאהלות קתני רביעית דם שנבלעה בכסות כיצד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסת בהם ומביא מים אחרים ונותן לתוכן רביעית דם אם מראיהן שוין הרי זו טמאה ואם לאו טהורה. ועתה אין לחוש אם נשאר המים בבגד שהרי הדם נתן מראה אדמומית אף במה שנבלע בבגד. וה"ה שלא היה צריך למדוד [illegible]

ג"י רש"ל א"ר פפא כל היכא דאין יכול לצאת ר"ח טהור יכול וכו' וכן הוא בגמרות ישנות

כלים פ"ח [מ"ה] ושם איתא וכו' חרסין שנשתמש בהן משקין וכו' [illegible]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הנח וכו' בצבע כדפרישית: (ב) ד"ה ואם לאו וכו' ולא היה בו רביעית:

ב"ק קא: אהלות פ"ג מ"ב

אהלות פ"ג מ"ב

[שם מ"ב]

◆◆◆

מוסף רש"י

רביעית דם. מטמא באהל, דכתיב על כל נפשות מת לא יבא, ודם הוא הנפש, וקים להו לרבנן דברביעית דם (חולין עב.). שנבלעה בבית. בקרקע, הבית טמא. כלים שבבית, דהוא לא מקבל טומאה דקרקע היא (ב"ק קא.). בכלים דמעיקרא. דהוו בבית קודם שנבלעה, שהיתה טומאה יוצאת והאהיל הבית עליה ועל הכלים ונטמאו (שם). בכלים דבסוף. לאחר שנבלעה (שם). ויוצא ממנה רביעית דם. שאם יתנו מים במדה [illegible] ימצאו רביעית יותר, [illegible] טמאה, ואם לאו טהורה, [illegible] ספק בבלעה בכסות [illegible] (שם). מקולי רביעיות. של דם קל, כגון דם תבוסה שאינו מטמא באהל אלא מדרבנן (שם). דם תבוסה. הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו, ספק כולה בחייו ספק כולה במותו (שם).

מהורה: הא יכול לצאת טמא. ותימה מאי קשה ליה דילמא ה"ק הא יכול לצאת בדבר קל טמא. ור' יוחנן נמי דמטהר היינו במשקין שאין יכולין לצאת אלא ע"י הדחק כגון בהוסק תנור ובצפון דאם יכולין לצאת בז' סממנין [illegible] קשה לר"ל דקתני אין יכולין לצאת טהור דמשמע אין יכול לצאת בקל אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק טהור. ור"ל דמשמע לישנא אין יכול לצאת כלל אפי' ע"י הדחק טהור והוא הדין [illegible] לצאת ע"י הדחק טמא הילכך פריך שפיר לר' יוחנן. ותימה והא סיפא דהוא [illegible] דלעיל היא בפ' אהלות תרישית לה אם מתכבסת ויוצא ממנו רביעית דם בדבר קל טמאה ואם לאו שאינו יכול לצאת בקל [illegible] קשי הך סיפא אלמא ה"ק כל הבלוע שאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור]. ור"ל דע"כ כל הבלוע שאינו יכול לצאת משמע דאינו יכול לצאת כלל אף על ידי הדחק. וה"פ לר"ל ואם לאו שאין הרביעית [illegible] בכיבוס קל טהורה שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת כלל כשום ענין טהור אף בטומאה דאורייתא. הילכך בדם תבוסה דרבנן יש לטהר כשאין יכול לצאת בקל אע"פ שיכול לצאת ע"י הדחק [illegible] ר' יוחנן מפרש רב פפא הכי ואם לאו טהורה כיון שאינו יכול לצאת בקל דסתמא אינו מקפיד עליו אע"פ שהוא יכול לצאת ע"י הדחק שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת כלל טהור אע"פ שמקפיד עליו בפי' הילכך [illegible] דין הוא אפי' יכול לצאת ע"י הדחק כיון דאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור] אף בטומאה דאורייתא הילכך פריך מינה שפיר ר' יוחנן לר"ל: